

Legyen a regényed jobb, mint a Netflix!

A narratív horogról

FEUILLETON - LXIII. évfolyam, 13. szám, 2019. március 29.

A magyar próza több évtizedre leszokott a történetelvűségről, és csak nemrégiben szokott vissza rá, ezért most különösen hatnak a cselekményt trükkösen adagoló nyitányok. Esterháznál, Bodornál, Parti Nagynál, Garaczinál, Márton Lászlónál - a sort folytathatnánk - nem a történet, hanem a történetmondás hogyanja volt az érdekesebb. A modern esztétikai gondolkodásban egyébként is jelentős hagyománya van annak, hogy a cselekmény-érdekű olvasást alacsonyabb rendű befogadási módnak tekintsék és a populáris műfajok (krimi, lányregény, akciófilm, ifjúsági regény stb.) kevésbé tudatos, izguló-könnyező olvasóival társítsák, bár ez a különbségtétel talán nem több elitista ideológiánál. A nyelvi reflexió prózájának is voltak emlékezetes olvasófogó kezdései, de ezek jellemzően nem a történet adagolásával csábítottak, hanem rögtön belökték az olvasót a nyelvjátékok szédítő közepébe: „Nem találunk szavakat.” (Esterházy: *Termelési-regény*) „Kutya nehéz úgy hazudni, ha az ember nem ösmeri az igazságot.” (Esterházy: *Harmonia caelestis*) Egy ritkán idézett gyöngyszem: „Egy vadász sokáig kergetvén egy madarat, a vadak megölték, esztendő múlva a madár a koponyára szállván innya, megborította. Mondják, az egyetlen szót kergette, mely mindig kisiklik.” (Mészöly: *Legyek, legyek - avagy az elmondhatóság határa.*)